

[Christiani.]

kommer vi direkte ind i den frygtede „Skruue uden Ende“ med Vekselvirkning mellem stigende Løn og stigende Priser, saa meget desto mere som Regeringen har fralagt sig Indflydelsen paa det vigtigste af alle vore økonomiske Forhold og har henlagt Afgørelsen til et selvstændigt, uafhængigt Nævn.

Det maa derfor anses for givet, at Lønnen som Omkostning betragtet allerede udviser en betydelig Stigning, og det bliver ikke nemt at faa denne ned igen, naar de ekstraordinære Tider er forbi. Man har i alt Fald aldrig før oplevet her til Lands, at Lønnen uden store Vanskeligheder lod sig nedsætte.

Og hvad angaar de faste Anlægs Priser — Bygninger, Maskiner etc. —, da tror jeg bestemt heller ikke, at man her tør se bort fra den skete Prisstigning. Det er jo rigtigt nok, at der ikke er sket nogen overvældende Nyinvestering, men Priserne paa de allerede bestaaende Anlæg er fulgt med Priseniveauet opad saa godt som noget. Man ser allerede nu trods alle Restriktioner, hvordan det overvældende Tryk opad paa Huslejerne truer med at sprænge alle Forbud mod Huslejstigning, og sker dette, er Kapitalværdien af Ejendommene stærkt hævet. Dette gør naturligvis ikke saa meget for de Ejendommens Vedkommende, som ikke skifter Ejer, men enhver Omsætning til forhøjet Pris indebærer Spiren til en senere Krise, naar Priseniveauet falder. Dette gælder jo ogsaa i høj Grad for de Landejendomme, som omsættes nu til Priser, der forudiskonterer Landbrugets nuværende gode Tider. Jeg kan derfor ikke se rettere, end at vi netop er inde i, hvad man kalder ikke blot en Løninflation, men ogsaa en Profitinflation, saaledes at det i høj Grad er paa Tide at gøre noget alvorligt for at modarbejde den igangværende Udvikling.

Spørger man om Aarsagen til Prisstigningen, bliver Svaret ganske vist, at Vareknapheden har sin rigelige Andel, men man kommer næppe uden om, at Situationen ligner en egentlig Inflation ogsaa i den Henseende, at Ulykkerne i meget høj Grad skyldes den førte Valutapolitik.

Da vi den 9. April forrige Aar pludselig kobledede vor Økonomi sammen med et Land, hvis Priseniveau var henimod dobbelt saa højt, regnet efter den gældende Kurs, kunde man allerede dengang forudsige, hvad Følgen maatte blive. For at skabe nogenlunde Ligevægt imellem Landene maatte enten Kursen eller vort Priseniveau ændres. Det første forsøgte man paa skæbnsvanger

Maade, og Følgen blev den nuværende Situation med opskruede Priser paa Import- og Eksportvarer, som har trukket hele det hjemlige Priseniveau med opad. Denne Udvikling maatte nødvendigvis være kommet, selv om der slet ikke havde hersket Varemangel — simpelt hen som Følge af, at man pludselig ganske undervurderede den danske Kronens Købekraft.

At Varemangelen saa samtidig satte ind, har naturligvis forstærket Prisstigningen.

Det er ligeledes klart, at den trufne Ordning, hvorefter Nationalbanken udbetaler Eksportørerne den fulde Eksportpris uden Hensyn til, at kun ca. $\frac{2}{3}$ heraf for Tiden kommer Landet til gode i Form af Importvarer, har bidraget til at øge Misforholdet mellem Købekraft og Varemængde — et Forhold, der ligeledes er paavirket ugunstigt gennem Nationalbankens Kreditter til diverse Debitorer.

Jeg mener derfor, at netop den førte Valutapolitik i meget høj Grad har bidraget til den skete Prisstigning. Man burde i Stedet for at lade Tingene gaa sin skæve Gang for længst have søgt Forstaaelse om at hæve Kronen og derved undgaaet en Del af Stigningen i Import- og Eksportvarernes Priser samt have formindsket Pengerigeligheden, og hvad angaar de Midler, der alligevel vilde være indestaaende paa Clearingkontoen, burde de have været steriliseret og opbevaret til Igangsættelse af Produktionen efter Krigen. Man kunde da have undgaaet Lønstigninger og en stor Del af Stigningen i Priserne og Skatter, og vi vilde langt bedre kunne komme i Gang igen efter Krigen paa et konkurrencedygtigt Niveau.

Jeg kan derfor kun beklage, at der ikke hidtil har kunnet vindes tilstrækkelig Ørenlyd for disse Tanker, som dog synes saa nærliggende; men endnu er jo ikke alt tabt. Under Hensyn til den allerede skete Udvikling kan der dog nu desværre ikke mere være Tale om en saa radikal Løsning som den ogsaa af Professor Axel Nielsen omtalte, at man sidste Aar burde have hævet Kronen til 1 Reichsmark = 1 Kr. 40 Øre. Dette kan ikke gøres nu, dertil er vor Mønt allerede for stærkt forringet, men en Sammenligning mellem Priseniveauerne rundt om i Verden viser, hvad der ogsaa stemmer godt med det umiddelbare Indtryk, man faar ved at opholde sig i vore Nabolande, at den danske Krone med Rimelighed endnu kunde hæves f. Eks. op til den svenske Krones Værdi, idet dette vilde bringe nogenlunde Ligevægt mellem dens nuværende Købe-